

Mednarodni simpozij »Ptujsko mestno pravo v srednjeevropskem prostoru, mestni statut 1376«

Ptuj, 17. in 18. oktober 1996

Ptuj, nekateri ga imenujejo tudi starosta slovenskih mest, je 17. in 18. oktobra 1996 gostil vrsto uglednih domačih in tujih strokovnjakov na simpoziju o ptujskem mestnem pravu. Simpozij je bil zastavljen nekoliko širše, ne zgolj ozko pravnozgodovinsko, čeprav so bili prav pravnozgodovinski prispevki jedro simpozija, vendar so organizatorji – Zgodovinski arhiv Ptuj, Univerza v Mariboru, Univerza Karla Franca v Gradcu – želeli osvetliti čas srednjega veka (predvsem 14. stoletje, ko je nastal najstarejši ptujski statut) tudi iz kulturnih, urbanih, političnih in verskih aspektov.

V uvodnem delu simpozija so se zvrstili pozdravni nagovori ptjskega župana dr. Miroslava Lucija, rektorja Univerze v Mariboru dr. Ludvika Toplaka, ravnatelja zgodovinskega arhiva Ptuj Ivana Lovrenčiča, predstavnika Pravne fakultete v Mariboru dr. Stanka Ojnika in dekana Pravne fakultete Univerze Karla-Franca v Gradcu dr. Gernota Kocherja.

V spominskem nagovoru, ki je sledil pozdravnim besedam, se je Martin Šteiner spomnil pokojnega akademika prof. dr. Sergija Vilfana, ki je pripravljaval nov kritičen prevod ptjskega statuta iz 1376 (s ptjskim statutom in mestnim pravom nasploh se je ukvarjal tudi že prej), pa mu je žal smrt preprečila udeležbo na simpoziju.

Temu je sledil strokovni del simpozija. Prvi referat je imel *dr. Vladimir Simič* s Pravne fakultete v Ljubljani, analiziral in predstavil je nekatere člene najstarejšega ptjskega statuta. Referat *Jožeta Curka* (sam se simpozija ni mogel udeležiti, je pa izjemen poznavalec gradbene zgodovine Ptuja) je prikazal urbano podobo Ptuja v 14. stoletju. O ptjski župniji ter o samostanih dominikancev in manjših bratov (minoritov) v 14. stoletju je spregovoril *dr. Jože Mlinarič* z mariborske Pedagoške fakultete. Območje štajerske Slovenije med Dravo in Savo iz ptjske perspektive oz. zornega kota je prikazal *dr. Jože Koropec*. *Marija Hernja Masten* iz Zgodovinskega arhiva Ptuj je primerjala dva ptjska statuta (1376 in 1513) in nekatere njune določbe. Najboljši slovenski poznavalec volitev in volilnih sistemov v času Avstro-Ogrske *dr. Vasilij Melik* je predstavil nekatere ptjske državne in deželne poslance. O pristojnostih mestnega sodnika in župana v statutih mesta Ptuja od 1376 do 1995 je govorila *Kristina Šamperl Purg*. *Marjeta Ciglenečki* iz Pokrajinskega muzeja Ptuj je predstavila likovno ustvarjalnost na Ptuj v 14. stoletju. *Mag. Darja Koter*, prav tako iz Pokrajinskega muzeja Ptuj, pa je prikazala srednjeveške glasbenike in njihova glasbila v 13. in 14. stoletju. Temu zadnjemu referatu prvega dne simpozija je sledila živahna diskusija.

Drugi del simpozija se je pričel z referatom *dr. Dušana Kosa* o srednjeveških ptjskih testamentih in njihovem odsevu v statutu iz leta 1376. O meščanih in njihovih pravicah v srednjeveškem mestu je spregovoril *dr. Gernot Kocher* s Pravne fakultete v Gradcu. *Dr. Stanko Ojnik* s Pravne fakultete v Mariboru je prikazal odsev interesov salzburškega nadškofa, deželnega kneza in ptjskih gospodov v najstarejšem ptjskem statutu. *Dr. Hans Paarhammer* s Teološke fakultete Univerze v Salzburgu je pripravil predavanje o cerkvenopravnih odnosih med salzburškim nadškofom ter mestom Ptuj v srednjem veku. O recepciji rimskega prava v statutu iz 1376 je pripravil referat *dr. Janez Kranjc* s Pravne fakultete v Ljubljani. *Dr. Hugo Schwedenwein* s Teološke fakultete Univerze v Gradcu je podal nekaj slik iz srednjeveške cerkvene zgodovine Ptuja ter vplivanja na statut. O nemškem viteškem redu nasploh in v ptjskem prostoru je spregovoril *dr. Dieter Binder* z Univerze v Gradcu. *Mag. Borut Holcman* s Pokrajinskega arhiva v Mariboru je spregovoril o kazensko-pravnih in civilno-pravnih določbah v rokah mestnega sodnika ter o sejemskem, mestnem in židovskem sodišču.

Tudi po predavanjih drugega dne simpozija se je razvila živahna diskusija, ki je bila skoraj še bolj zanimiva kot referati sami – pogosto je tako prav zaradi časovne omejitve referatov in ker ima pri podajanju referata predavatelj pot, po kateri pelje poslušalce, že začrtano, pri diskusiji pa je ravno obratno in tudi miselna aktivnost je pri tem čisto drugačna, pa tudi več osebne note je lahko vnešeno v diskusijo kot v predavanje.

Ob koncu moramo ugotoviti, da je simpozij o ptjskem mestnem pravu lepo uspel, morda ni prinesel toliko novega vedenja, zato pa je močno osvetlil staro in nekatere strani ptjske zgodovine še bolj trdno zakoličil, kakšna teza pa je tudi izgubila nekaj osti, pač v smislu, da je vse relativno.

Martin Šteiner